

Bíró Éva

Magas szintű speciális nevelés és oktatás egy helyen – óvoda, alapiskola és készségfejlesztő iskola Dunaszerdahelyen

A szülő számára komoly kihívást jelent, ha gyermeke speciális nevelést és oktatást igényel. Válassza a speciális óvodát és iskolát, vagy pedig integrált tanulóként járjon a gyermek egy hagyományos tanintézménybe? A legtöbb szülő ez előtt a dilemma előtt áll. A dunaszerdahelyi és környékbeli szülők azonban könnyebb helyzetben vannak, mert a járási székhelyen van speciális oktatást nyújtó intézmény, most már az óvodától egészen a készségfejlesztő iskoláig. A Dunaszerdahelyi Egyesített Iskola ugyanis speciális óvodai, alapiskolai és készségfejlesztő oktatási intézményből áll. Az óvoda két csoportban, 13 gyerekekkel működik. Az alapiskola 8 osztályába 49 tanuló jár. A készségfejlesztő iskola 3 osztályában pedig 19 speciális nevelési igényű diák tanul. Egyénre szabott, magas szintű fejlesztést és oktatást biztosítanak számukra, amivel szinte csodákat lehet elérni. A cél, hogy a gyerekek fejlesztése közben az intézményben eltöltött idő élmény legyen. A pedagógusok a gyerekeknek sok szeretet adnak, és sokat kapnak is vissza tőlük. Az intézményben zajló speciális oktatás szépségeiről és kihívásairól Bíró Éva beszélgetett Katona Szabina igazgatónővel.

Mgr. Katona Szabina
igazgatónő

Forrás: A szerző archívuma

- **Néhány évvel ezelőtt új helyre költözött az oktatási intézmény, mégpedig a Szent István téri Közös Igazgatású Iskola egyik épületszárnyába. Hogyan érzik magukat az új helyen? A nagyobb, tágasabb osztálytermek nyitottak új lehetőségeket az oktatás színvonalának emelésében?**
- 2022. szeptember 1-től költözött az iskolánk ebbe az épületbe. Az előző helyen az osztálytermek nagysága már nem volt megfelelő az egyre növekvő diáklétszámunk színvonalas oktatásához. Ebben a mostani épületben több és nagyobb tanteremben folyhatnak a speciális fejlesztést szolgáló foglalkozások, amelyek nagyobb teret is igényelnek. Sikerült kialakítanunk egy Snoezelen multiszenzorikus termet, gyakorlókonyhát étkezővel, valamint osztályon belüli pihenősarkokat, ahova félre lehet vonulni, és kicsit megpihenni. Az egyik osztályban az anyaméh mintájára kialakított hintát szereltünk fel, ebben a kicsik és az autisták olyan pózt vehetnek fel, amely megnyugtatja őket.
- **2023-ban már itt nyílt meg a magyar tanítási nyelvű speciális óvoda, amelyre nagyon nagy szükség és igény volt. Úttörőek voltak, hiszen Szlovákiában ez az első magyar nyelvű speciális óvoda. Mekkora segítséget jelent ez az intézmény a szülőknek, hogyan fogadták az új óvodát?**
- A magyar tanítási nyelvű speciális óvodánk nyitásának híre nagyon gyorsan elterjedt. Sok szülő várt erre a segítségre, hogy gyermekét végre a számára megfelelő intézménybe tudja beírni, ahol célirányos gyógypedagógiai fejlesztésben részesítik. Mivel az első ilyen magyar tannyelvű intézményként nyitottuk meg kapuinkat, járáson kívülről is nagy volt az érdeklődés, és a mai napig is az. 2023. szeptember 1-jén maximális létszámmal, azaz 10 gyerekkel indítottuk el az óvodát. Azok a magyar szülők, akik sérült gyermeket nevelnek, nincsenek könnyű helyzetben. Ha korábban szerették volna, hogy gyermekük speciális óvodába járjon, akkor eddig csak szlovák tanítási nyelvűbe írathatták. A fogyatékossgal élők esetében az anyanyelvi oktatás azonban még fontosabb, mint az egészséges társaiknál. Az ő esetükben ugyanis nagyon nehezen indul a beszéd. Általában 10 gyerekből 8 nem beszél, amikor az óvodába kerül. Náluk ezért különösen fontos az, hogy a fejlesztés olyan nyelven történjen, ahogy otthon, a családban beszélnek. A szülők számára a szlovák speciális óvoda mellett a másik lehetőség az volt, ha egyéni fejlesztő foglalkozásokra vitték a gyermeküket. Ez segítheti fejlődésüket, viszont itt nem találkoznak a kortársaikkal.
- **Jelenleg milyen sérülésekkel érkező gyerekekkel foglalkoznak?**
- Intézményünkben mentálisan, többszörösen sérült és autizmussal élő gyerekek fejlesztésével, oktatásával foglalkozunk. Nem mindenki tud megtanulni írni-olvasni, az ügyesek viszont mire végeznek, akár a hatodik osztályos szintet is el tudják érni.
- **Milyen foglalkozásokat tartanak a speciális nevelési igényű óvodás gyerekeknek, és milyen fejlődést tudnak elérni?**
- Foglalkozásaink tartalmilag azonosak a hagyományos óvoda céljaival. A foglalkozások sokrétűek és egyénre szabottak. A rendelkezésre álló terápiákat a fogyatékossg súlyosságához igazítjuk. A gyerekek érzelmi és értelmi szintjét célirányosan fejlesztjük. A fejlődést különböző terápiás módszerekkel érjük el, hogy az óvoda elvégzése után az iskolába való átmenet zökkenőmentes legyen. Terápiás fejlesztéseink között szerepel a művészetterápia, a zeneterápia, az AIRYS-terápia, a SNOEZELEN-terápia, a bazális

stimuláció és a TSMT-torna. Sikeres pályázatunknak köszönhetően bővítjük a fejlesztéseinket AIT/ FST hallási figyelem-tréninggel és neurofeedback-terápiával.

Forrás: Az iskola honlapja, spojskolads.edupage.org

- **Sok esetben a szülő fél a megbélyegzéstől, ha a gyermeke speciális nevelési oktatási intézménybe jár. A gyermek fejlődése szempontjából azonban fontos, hogy ilyen óvodába, iskolába kerüljön. Miért?**
- A magyar tannyelvű speciális óvodánk megnyitása fontos mérföldkő volt, ugyanis eddig a speciális alapiskolában tanuló gyerekek többsége nem járt óvodába, így a fejlesztés általában csak később kezdődött meg. A korai fejlesztés viszont elengedhetetlenül fontos a gyerek fejlődése szempontjából. Sajnos a megbélyegzés társadalmunk bármely területén jelen van, de nálunk ez rövid időn belül feledésbe merül, látva a gyerekek fejlődését és örömteli mindennapjait. Ez az óvodára és az iskolára is jellemző.
- **Bizonyára a gyerekek fejlődését segíti, hogy itt egy elfogadó közegben vannak a sorstársaik között.**
- Igen, nálunk olyan közegben van a gyerek, ahol sikerélményben van része, és ezáltal motiválva van. Sorstársaik között pedig nem érzik a másságukat, így itt nem találkoznak elutasítással.
- **Van igény és esély az óvoda további bővítésére?**
- Igen, igény van, ugyanis nagy az érdeklődés az óvoda iránt. Kihasználjuk a lehetőségeket, hogy a maximális létszámmal működhessünk. Mindent megteszünk az intézményünk további bővítésének érdekében, álmunk ugyanis egy új, saját épület.
- **Az óvodából a gyerekek átléphetnek az alapiskolába, ugyanabban az épületben maradva. Ebben az esetben mit jelent a speciális oktatás, milyen tanterv és órarend szerint tanulnak itt a diákok?**
- Speciális iskolánkban az oktatás az állami tanterv alapján történik. Minden diákunk számára a hiányosságainak megfelelő képzést biztosítjuk. Többségük individuális tanterv szerint halad, vagyis a képességeihez igazított tanmenetet biztosítunk a számára. Nem hagyományos, 45 perces óráik vannak, hanem másfél órás blokkokban folyik a tanítás.

Először vannak a nehezebb tantárgyak, majd a félórás tízórai szünet után a nevelésiek következnek. Mindenki egyéni képességei, adottságai szerint kapcsolódik be az órába. Aki elfárad, 20–25 perc után szünetet tarthat. Nálunk minden tanuló értelmi sérült. Sérülésük enyhe, közép súlyos vagy súlyos fokú, gyakran társult egyéb diagnózisokkal. Az egyes osztályokba a sérülésük foka alapján vegyes diagnózissal kerülnek a gyerekek. Figyelembe vesszük, ha viselkedési zavar is fennáll. Van egy osztályunk kizárólag autisták és egy a súlyos, halmozottan sérült tanulók számára, ahol csak egyéni foglalkozást tartunk. A súlyosabb autisták négyen-ötven vannak, míg a többi osztályban 5-8 gyermek tanul együtt. A gyógypedagógus munkáját pedagógusasszisztens segíti, ezáltal mindenkivel egyénileg tudunk foglalkozni. Igyekszünk mindent úgy alakítani, hogy az a gyerekeink fejlődése szempontjából a legjobb legyen.

- **Ahhoz, hogy a korai fejlesztés megkezdődhessen, speciális pedagógusokra és tankönyvekre van szükség. Van elég szakember, valamint rendelkezésre áll megfelelő tankönyv ezen a területen?**
- Intézményünkben minden osztályban, óvodai csoportban képzett speciális pedagógusok tanítanak. Ebben szerencsénk van, mivel nem mindenhol tudják ezt biztosítani. Éppen ezért a Szlovákiai Magyar Pedagógusok Szövetsége mellett megalakult a Speciális Segítő Szakmák Országos Társulása. Itt országszerte összegyűjtik azokat a szakembereket, logopédusokat, pszichológusokat, gyógypedagógusokat, akik ezt a munkát segíteni tudják. Továbbá a pedagógusszövetség kezdeményezte, hogy a komáromi Selye János Egyetemen induljon ilyen jellegű képzés, ami orvosolhatja a szakemberhiány problémáját. Nagy probléma viszont a tankönyvek hiánya. A pedagógusok nehéz helyzetben vannak. Könyvekre, munkafüzetekre volna szükség, hogy tudjanak dolgozni. Autisták számára egyáltalán nincs tankönyv, nagyon kevés van a közép súlyos értelmi sérültek számára, és az enyhe értelmi sérülteknek lévőkől is csak egyes részeket tudnak a pedagógusok felhasználni. Ezért minden gyerek számára egyénileg készítene tananyagot.

Forrás: Az iskola honlapja, spojskolads.edupage.org

- **A gyerekekkel az iskolában is fantasztikus eredményeket lehet elérni, hiszen járnak szavalóversenyre vagy más versenyekre. Önöknél is van erre példa.**
- Nagyon ügyes gyerekeink és őket felkészítő pedagógusaink vannak, akik járási és kerületi szinten sikeresen képviselik iskolánkat a szavaló-, rajz- és táncversenyeken. Ezt bizonyítják az iskola Facebook-oldalán és honlapján közzétett eredmények és események. Az iskolánkban szakkörök is működnek. A Nefelejcs táncsoportunkkal rendszeresen részt veszünk különböző kulturális eseményeken. A pöstyéni Tanec bez hranic elnevezésű versenyről egyedüli magyar néptáncsoportként elhoztuk a zsűri különdíját.
- **A szülők válláról óriási terhet vesznek le. Igyekeznek közös programokat, kirándulásokat szervezni, tehát közösségépítés is zajlik. Milyen élményt ad ez a családoknak?**
- A speciális nevelési igényű gyerekeket nevelő családok számára gyakran kihívást jelent a nyilvános közösségi programokon való részvétel. Igyekszünk ezért olyan közös programokat szervezni, ahol az egész család élményekkel teli pillanatokot élhet át. Kirándulásokat szervezünk Magyarországra és Ausztriába. Szülői bált, családi napot, táncházat, tavaszváró ünnepséget, gyereknapot is tartunk, ahol mindenki jelen lehet. Ezeket a közös programokat a szülők mindig nagyon várják, hiszen tudják, hogy

csodálatos élményekkel és felejthetetlen pillanatokkal gazdagodnak. Sok esetben még a nagyszülők is eljönnek.

- **Az alapiskola elvégzése után készségfejlesztő iskolában folytathatják tanulmányaikat a fiatalok, amely szintén működik Önöknél. Itt mit tanulnak?**
- Az alapiskolában tanultakat itt már a valóságban is kamatoztatják. Az Idősekről való gondoskodás tanóra keretein belül például rendszeresen látogatják a Dunaszerdahelyi Idősek Otthonát, ahol a lakókkal tornáznak, kézműveskednek, felolvasnak nekik vagy segédkeznek az idősök ellátásában. Kulturális műsorral is kedveskednek a szépkorúaknak. Ezzel is fejlesztjük tanulóink szociális interaktív kapcsolatait.
- **A készségfejlesztő iskola elvégzése után hova mehetnek a diákok? Van esetleg arra példa, hogy speciális munkahelyen alkalmazzák őket?**
- Sajnos ez a probléma egyelőre nincs megoldva. Folyamatosan keressük a lehetőségeket, hogy ezeknek a gyerekeknek olyan védett munkahelyeket alakítsunk ki, ahol bebizonyíthatják, hogy ők is értékes és hasznos tagjai a társadalmunknak. Jelenleg is keressük ehhez a partnereket, akik segítségünkre lennének az álmunk megvalósításában.
- **Köszönöm a beszélgetést!**

Facebook: Spojená škola Dunajská Streda – Egyesített Iskola Dunaszerdahely

Honlap: spojskolads.edupage.org